

**Ignacy R. Danka, Krzysztof T.
Witczak, Robert Zawadzki**

**De Schola Philologiae Classicae
Lodziensis : ab initiis usque ad
Professoris Stephani Oświecimski
munera deponenda**

Collectanea Philologica 1, 13-17

1995

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Ignacy R. DANKA, Krzysztof T. WITCZAK, Robert ZAWADZKI

DE SCHOLA PHILOLOGIAE CLASSICAE LODZIENSIS

(AB INITIIS USQUE AD PROFESSORIS STEPHANI OŚWIECIMSKI
MUNERA DEPONENDA)

Philologiae Classicae Lodziensis schola apud Universitatem studiorum Lodziensem anno post Chr. n. millesimo nongentisimo quadragesimo quinto a Ioanne Oko condita est. Qui a mense Martio anni post Chr. n. 1945-ti ad mensem Iunium anni 1946-ti Cathedram Philologiae Classicae Lodziensem moderatus est. Postea mox mortuus est. Ei viro docto philologiae nostrae peritissimo nonnullae tunc iuvenes post tamen omnino notabiles personae, ut Maria Maykowska, Thaddaeus Błaszczyk, Anna Sadurska, assistebant. Illustrem illum philologorum Vिल्nensem (scilicet Ioannem Oko), qui repente ita mortem obierat, professor Georgius Schnayder post brevem intermissionem Cathedrae moderamine secutus est. Cui M. Smokowski assistebat. Tum doctor Marianus Goliás docentis dignitate acquisita mira docendi facultate praeditus vires scholae paedagogicas sua opera auxit. Etiam professor Vिल्nensis Raymondus Gostkowski archaeologus philologos atque archaeologos docebat.

Pristinorum illorum scholasticorum nonnulla nomina, ut Annae Kamieńska poetriae, Bogdani Wiśniewski viri docti philologi eiusdemque philosophi, Lesconis Kołakowski clarissimi in Polonia peregreque philosophi, Ioannis Braun illustrissimi Varsoviae glottologi, Sabinae Nowicka, Bronislavae Krajewska, Antonii Żakiewicz magistrorum ob hanc aut ob aliam causam memorabilia manserunt.

Cathedra Philologiae Classicae Lodziensis ut institutio paedagogica tractanda anno post Chr. n. 1957-o oclusa est perque circa quattuor annos iuvenes scholasticos non aluit. Illo quidem tempore philologiae omnino parum favente studia classica paucis solum locis ut in Universitate Iagellonica Cracoviensi, item in Universitate Varsoviensi et Posnaniensi perrexerunt. At in illis supra mentione nostra nuncupatis universitatibus nonnulli viri feminaeque

doctrinae classicae studebant, qui postea Lodziam venerunt et post annum 1961-um schola Lodziensi classica renata ad eius incrementum, ut prole docta floreat, operam dederunt. Marianus quidem Golias per totam istam intercapedinem variarum Universitatis Lodziensis facultatum scholasticos linguam Latinam docebat.

Anno 1961-o olim doctor postea autem professor Stephanus Oświęcimski, qui ante secundum bellum universum apud professorem Vilmensem Ioannem Oko doctrina classica imbuebatur, in Universitate Lodziensi novus Cathedrae Classicae moderator apparuit. Cui adiutores praeter Marianum Golias, Beniaminus Nadel, Anna Świderkówna, Raymundus Gostkowski, Thaddaeus Błaszcyk adveniebant aut ex aliis oppidis advehebantur. Assistebat autem professori Stephano Oświęcimski Ignatius Richardus Danka Lodziensis, qui studiis philologicis Varsoviae finitis Lodziam urbem natalem revertit. Postea etiam proprii professoris Oświęcimski discipuli, quos Lodziae educaverat, Iosephum Macjon, Vandam Gawłowska (olim Nalepa) aliosque dico, assessores eius fuerunt.

Hoc tempore etiam Societas Iuvenum Philologorum Classicorum condita est. Quorum iuvenum operae nonnulla vestigia in Polonice et Latine scriptis libellis chronicis aut in societatis documentis manserunt. Multa tamen praeterita, ommissa, neglecta omnino oblivione obruta sunt. At quae Polonice et Latine in chronicis scripta sunt, aut memoria adhuc tenentur hoc loco paucis memorabuntur.

Omnino iuvenum philologorum Lodziensium opera in hoc posita est, quod in Cathedra consilia ab eis convocantur, dies festi quidam ab eis celebrantur, nonnumquam castra extra urbem ab eis ponuntur, peregrinationes quoque extraneae ab eis parantur et participantur. Quae opera aut potius otium per plus quam quinque lustra durat.

Consiliorum tempore iuvenes classici opuscula sua auscultantibus sodalibus legunt, postea in utramque partem disputatur. Opusculorum aut orationum argumenta primum ad antiquitatem Graeco-Romanam pertinebant, postea etiam quaestiones genticae proponebantur, denique ludi addebantur ut recitationes et spectacula. Dies festus autem quotannis sancti Andreae celebrabatur, cuius diei sacra vulgo Andrealia appellata ab anno 1975 Latine in Philologiae Classicae Annalibus describebantur. Ritus ergo fuit beans sive scholasticos novos in congregationem accipiendi, qui Andrealium tempore celebrabatur. Oratio Latina professoris Stephani Oświęcimski, nonnumquam eius vicarii Ignatii Richardi Dancae primo loco ponebatur. Quae oratio saluatoria vocabatur at plerumque etiam de philologorum Lodziensium auctoritate operibusque tractabat. Sequebatur augurii ritus: artificiosae aves augurales automatariae inferebantur et mittebantur. Quibus quasi viventibus granum spargebatur et cae per granum vacillantes, saltantes, quondam cadentes ferebantur. Quarum motu auguria sive auspicia fiebant. Beans

autem Cathedrae moderator pluma longa anserina per umeros tangebatur ac nonnullis sacris verbis additis studiosos philologiae nostrae faciebat et nominabat. Nonnumquam dis caelestibus carmina recitabantur. Postea convivium parabatur, cui illis temporibus nec vinum nec mulsum deficiebat. Cantilenae Latinae aut in Latinum sermonem versae, nonnullae quoque Polonicae cantabantur. Etiam hymni Homerici Graece et similia eis carmina hexametria in restituta lingua Indoeuropaea composita recitabantur. Cuius restitutae protolinguae usus proprietas est philologorum Lodziensium. Festorum igitur tempore etiam leviores cantiones Indoeuropaeice cantabantur. Harum cantilenarum exemplo *Dei volos Dolos*, quae post opusculum nostrum citatur, sit. Saepe spectacula dapibus Andrealibus addebantur. Postea studiosi ad discorum sonigerorum musicam saltabant.

Annis saeculi post Chr. n. vicesimi sexagesimis et septuagesimis a studiosis iuvenibus philologiae classicae Universitatis nostrae Lodziensis castra aestivalia professore Stephano Oświecimski duce in Silesiae variis locis amoenis plerumque in oppidis, suburbiis sive pagis prope silvas veteres ponebantur. E quibus aestivalibus egredientes silvas, prata, paludes migrantes perquirebant iuvenes philologi sepulcra, templa, arces et inscriptiones Latinas, libentissime eas, quae pro signo gentis Polonicae hac in terra haberi potuerunt, describebant.

Annis 1968, 1970, 1971, 1972 professori Stephano Oświecimski domina Wanda Gawłowska assistebat quae de inscriptionibus Latinis in Silesia inventis et de Francisco Mymero Leomontano parum noto scriptore Silesio scripsit et in „Philomatae” fasciculis annis 1971 et 1972 publicavit. Anno 1969-o doctores Iosephus Macjon et Ignatius Richardus Danko castris praefuerunt.

Quorum castrorum duae descriptiones in Cathedrae Philologiae Classicae Lodziensis Actis ad tempus hodiernum manserunt, altera mense Iulio anni 1969 scripta, altera item mense Iulio at anno 1974-to scripta et imaginibus lucis ope pictis ornata. Priorem Ursula Śmiałowska et Iolantha Rzeźna (postea Danko) composuerunt, alteram modesti auctores nominibus non subsignerunt, sed eadem dominula Śmiałowska tunc professori Stephano Oświecimski assistebat. Participavit quoque eorum castrorum munera dominula Danuta Jędrzejczak, quae annis huius saeculi octogesimis Cathedrae nostrae magistra fuit, nunc autem doctrix est. In nonnullis imaginibus laeta apparent philologorum ora, in aliis autem splendida Vratislaviae et aliorum Silesiae oppidorum aedificia. Aliorum castrorum participum et locorum nonnulla photographemata in Cathedra servata sunt, sed sine descriptionibus parvus eorum usus est. Aestivalium anni 1969 tempore studiosa Grażyna Pawlikowska moderabatur, patronus Iosephus Macjon fuit et Richardus Danko operam participavit, qui viri Cathedrae Philologiae Lodziensis doctores facti sunt.

Postea septimo huius saeculi decennio (id est: annis octogesimis) nova castrorum aestivalium series, quam una cum historiae Universitatis nostrae Lodziensis scholasticis iuvenes philologi faciebant, continuabatur. Eis parandis

Sbigneus Danek maximam operam dabat aliique strenue ibi laborabant iuvenes philologi, at res eae alio loco describendae iam sunt.

Ut supra polliciti sumus, deo Dolo consecratam cantilenam iocosam a studiosis philologiae classicae Universitatis Lodziensis olim cantatam, cuius in texto etiam Professor Stephanus Oświecimski memoratur, ab Halina Danka, una ex puellis antiquitati Romanae et Graecae studentibus, circa annum 1972-um in restituta lingua Indoeuropaeica compositam, tempore aliquantulum mutatam, hoc loco citamus.

DEIWOLOS DOLOS

Es-ti ta-li-kos ...

Ai Do-le ...

El-gho! Swa-du ne ...

Ja-li ...

Es-ti ta-li-kos ...

So do-per ...
So es-ti ...

Pro-ti im ...

Pro-ti tom ...

Esti tālikos deiwolos Dolos,
Yos pelu duskhēketi,
At yedā prek̄m̄ is adkapeset,
Tom līgu sudhēkeset.

Esti is sūnuš deiwās M̄ndhronās
Deiwosyo-k^{we} Skotosyo,
Esti is nepōts perīklutosyo
Deiwosyo Worw̄nosyo.

Ai, Dole, Dole!
Ĝnōnts meyām dhughām
adg^wemetōd̄ k̄i-dhegh^wen.
Esset moi te-kom
atk^we toi me-kom

Swādu, ne swādu – smeirom. Eiĝhō!
 Swādu, ne swādu – smeirom.

You apo kwased
 Yedā enstāset
 Sāwelyos ep' nebhesi,
 Yāli welesi, yāli maghesi,
 Dusdhēkesomes, eiĝhi!
 Yāli welesi, yāli maghesi,
 Dusdhēkesomes, eiĝhi!

Esti tālikos senos wiskos,
 Yos nomnyetai Oświecimiskos.
 So doper esti mēni doliyos,
 Proti im, Dole, esdhi kelpliyos.
 So esti wīros peridoliyos, eiĝhō!
 Proti tom, deiwe, esdhi moi priyos.

O ŁÓDZKIEJ SZKOLE FILOLOGICZNEJ

(streszczenie)

Autorzy dają krótki zarys historii filologii klasycznej na Uniwersytecie Łódzkim od roku 1945 aż do odejścia na emeryturę profesora Stefana Oświecimskiego (1976), skupiając uwagę przede wszystkim na działalności dydaktycznej. Wymieniają przy tym nazwiska licznych wykładowców i wychowanków z tego okresu, wspominają o obchodzonych uroczystościach i organizowanych obozach naukowych, a na koniec prezentują żartobliwą piosenkę studentów łódzkich (z lat siedemdziesiątych), w której wspomina się osobę prof. Oświecimskiego.